

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

In memoriam Flor Peeters (1944 – 2016)

.....
Tomas Van Reybrouck

Na Annie Mattheeuws in 2013 (Baert, 2014) is Flor Peeters de tweede pionier van de Interactie-Academie die recent is overleden. Het opleidingsinstituut te Antwerpen bestaat dit jaar 45 jaar en Flor was er vanaf het prille begin bij. Hij is geboren in 1944 in Belgisch Limburg en overleden op 27 februari 2016. Flor is oorspronkelijk opgeleid als sociaal verpleegkundige en heeft zich daarna in de systeemtheorie bekwaamd. Hij heeft vele cliënten begeleid en professionelen uit erg diverse doelgroepen opgeleid. Het is zeker zijn verdienste geweest om het systeemtheoretische gedachtegoed toegankelijk te maken en beschikbaar te stellen voor hulpverleners in de eerste lijn en bijgevolg voor hen die niet in een strikt therapeutische context werken.

Peeters ging daarbij op zoek naar onrechtstreekse manieren om mensen te ondersteunen. Hij was erg beducht voor de risico's van het rechtstreeks uiten van waardering. In een van zijn bekendste artikels, over het besef van invloed, stelt hij een relationele definiëring voor de individualistische term 'zelfredzaamheid' voor: 'Men kan het een vorm van besef noemen, die kan ontstaan of verloren gaan al naargelang de wijze waarop mensen betrokken zijn in het geheel van communicatieve verbanden waar ze deel van uitmaken' (1989, p. 2). In 1998 schrijft hij een artikel over de waarde van 'bavarderen' (babbelen) in de hulpverlening: 'Bavardage is vaak dubbel hard werken omdat het zo-maar-wat-praten lijkt' (p. 275) en 'Het gesprek lijkt inhoudelijk banaal en diepgaand qua effect' (p. 281). Hij noemt hulpverleners daarbij 'Het beoefenen van de kunst van de mogelijkheid.'

Maar evengoed op een gans ander terrein, namelijk dat van de organisatieontwikkeling, heeft Flor het systeemdenken geïntroduceerd. Hij was opleider en supervisor voor leidinggevenden uit erg diverse sectoren. Reeds in 1988 schreef hij een artikel over multidisciplinaire samenwerking dat tot op de dag van vandaag relevant blijft. Daarin herdefinieert hij het concept 'deskundigheid': 'Er bestaat een hardnekkige mythe dat deskundigheid bestaat uit het vermogen om voor alles oplossingen te bedenken. Belangrijk is het besef dat deskundigheid blijkt uit het vermogen om de complexiteit van de dingen te zien' (p. 44). Het blijkt voor

velen een erg troostende gedachte. Flor blijkt een meester in het hertalen van lastige emoties, aarzelingen en onzekerheden, waarvan mensen geneigd zijn ze persoonlijk te duiden, naar krachten en relationele verbandingen.

Flor Peeters is auteur van meer dan dertig publicaties, voornamelijk verschenen in het *Systeemtheoretisch Bulletin*. Hij publiceerde onder meer over thema's als genderkwesties (1984), pijn (2001), dementie (2002) en partnerdilemma's (2005). Wat hem uitzonderlijk maakte, is dat hij de meeste inspiratie vond door buiten het eigen vakgebied te lezen. Verder was Flor een begenadigd mandolinespeler. Zijn geloof in de kracht van de ontmoeting lag mee aan de grondslag van de opzet om met een bandje op te treden voor mensen die aan dementie lijden. Dit initiatief wekte belangstelling op in de academische wereld.

Naar aanleiding van zijn pensionering verscheen een extra nummer van het *Systeemtheoretisch Bulletin* integraal gewijd aan zijn persoon en werk: 'Tussen spreken en zwijgen' (Van den Berge, Baert & Reijmers, 2009). Een van zijn boutades was: 'Mensen veranderen niet op basis van inzicht maar op basis van de kwaliteit van de ontmoeting.' Met zijn geloof in de dialoog en de ontmoeting is Peeters bijgevolg als een van de pioniers van de sociaal-constructionistische stroming te beschouwen.

Flor heeft jarenlang cursussen gegeven en daarbij ontelbare mensen in België en Nederland, waaronder ondertekende, geïnspireerd. Hij had een onovertroffen stijl, waarbij hij een grote theoretische bagage combineerde met indrukwekkende therapeutische vaardigheden. Zijn welbespraaktheid, zijn belezenheid, zijn kunst als verhalenverteller en zijn aan Toon Hermans verwante humor maakten een ontmoeting met hem tot een unieke ervaring. Flor blijft zonder twijfel ook na zijn dood nog verder invloed hebben via het leven en werk van zijn familieleden, collega's, vrienden, opleidingen en cliënten.

Tomas Van Reybrouck is klinisch psycholoog en systeemtherapeut, verbonden aan het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg Eclips (afdeling verslavingszorg), groepspraktijk De Luwte en de Interactie-Academie te Antwerpen. E-mail: t.vanreybrouck@scarlet.be

Literatuur

- | | |
|---|---|
| <p>Baert, D. (2014). In memoriam Annie Mattheeuws (1937-2013). <i>Systeemtherapie</i>, 26(2), 63-64.</p> <p>Peeters, F. (1984). Man zijn bepaal je niet</p> | <p>alleen - Een therapeutische invalshoek. <i>Systeemtheoretisch Bulletin</i>, 2(3), 157-165.</p> <p>Peeters, F. (1988). Samenwerking en overleg - Een systeem- en communicatietheoretische opvatting bekeken in een context van multitherapeutische hulpverlening.</p> |
|---|---|

- Systeemtheoretisch Bulletin*, 7(1), 19-44.
- Peeters, F. (1989). Het besef van invloed en zijn varianten. Geïllustreerd met casuïstiek uit de eerste lijn. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 8(1), 2-25.
- Peeters, F. (1998). Bavardage, weloverwogen intuïtie in de hulpverlening. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 16(4), 271-292.
- Peeters, F. (2001). Het uitzicht van pijn. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 19(2), 162-167.
- Peeters, F. (2002). Mensen worden dement, relaties nooit. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 20(3), 192-208.
- Peeters, F. (2005). Partnerdilemma's. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 23(3-4), 215-232.
- Van den Berge, L., Baert, D. & Reijmers, E. (2009). Tussen spreken en zwijgen – Themabundel ter gelegenheid van de pensionering van Flor Peeters. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 27 (extra nummer).